

Kur'an ve Pozitif Bilim Sempozyumu

27 Nisan 2019, İSAM Konferans Merkezi, Üsküdar/İstanbul

PROGRAM

Açılış Konferansı: Din-Bilim İlişkisi

Prof. Dr. Yasin Aktay (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)

Birinci Oturum:

Oturum Başkanı: **Prof. Dr. Celal Kırca** (Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi)

Tebliğ: **Tarihte ve Modern Dönemde Bilimsel Tefsir**

Prof. Dr. Şehmus Demir (Gaziantep Üniversitesi)

Müzakere: **Prof. Dr. Mehmet Emin Maşalı** (Marmara Üniversitesi)

Prof. Dr. Hayati Aydın (Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)

Tebliğ: **Destekleyenler ve Karşı Olanlar Açısından Bilimsel Tefsir**

Prof. Dr. Veysel Güllüce (Atatürk Üniversitesi)

Müzakere: **Prof. Dr. Necmettin Gökçır** (İstanbul Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Kaya (Selçuk Üniversitesi)

İkinci Oturum:

Oturum Başkanı: **Prof. Dr. Hasan Elik** (Marmara Üniversitesi)

Tebliğ: **Ecnebî Bilgi Sistemleri Karşısında Uzlaşmacı Bir Tavrı Örneği Olarak Bilimsel Tefsir Zihniyeti**

Doç. Dr. Vehbi Başer (Kocaeli Üniversitesi)

Müzakere: **Prof. Dr. Erkan Yar** (Fırat Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Fatih Tiyek (K. Maraş Sütçü İmam Üniversitesi)

Tebliğ: **Bilimselci Kur'an Yorumlarının Genel Kriğiği**

Prof. Dr. Mustafa Öztürk (Marmara Üniversitesi)

Müzakere: Prof. Dr. Mehmet Dağ (Atatürk Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Akbaş (Mardin Artuklu Üniversitesi)

KURAMER'in "Kur'an ve Pozitif Bilim" konulu sempozyumu 27 Nisan 2019 Cumartesi günü İSAM Konferans Salonu'nda (Bağlarbaşı-Üsküdar, İstanbul) yoğun bir katılımcı kitlesinin refakatiyle gerçekleşti. İki oturum olarak gerçekleştirilen sempozyum Prof. Dr. Yasin Aktay'ın "Bilim ve Din Arasında Meşruiyet Alışverişinin Hermenötik Bağlamı" konulu açılış konferansıya başladı. Din ile bilim arasındaki ilişki ya da ilişkisizlik üzerine dikkat çekici felsefi, sosyolojik ve teolojik değerlendirmeler içeren bu konferansından ardından ilk oturuma geçildi.

Prof. Dr. Celal Kırca tarafından yönetilen oturumda ilk olarak Prof. Dr. Şehmus Demir "Tarihte ve Modern Dönemde Bilimsel Tefsir" başlıklı tebliğini sundu ve bu tebliğde Kur'an'ı bilimsel açıdan yorumlama geleneğinin tarihî serencamını eleştirel bir yaklaşımla ortaya koydu. Prof. Dr. Mehmet Emin Maşalı ve Prof. Dr. Hayati Aydın tarafından müzakere edilen bu tebliğin ardından Prof. Dr. Veysel Güllüce "Destekleyenler ve Karşı Olanlar Açısından Bilimsel Tefsir" başlıklı tebliğiyle Kur'an'ın bilimsel verilerle yorumlanması konusunda iki farklı tavrın argümanlarını ortaya koydu. Bu tebliğin müzakeresi Prof. Dr. Necmettin Gökkır ve Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Kaya tarafından yapıldı.

Öğleden sonra başlayan ikinci oturumda ilk olarak Doç. Dr. Vehbi Başer "Ecnebî Bilgi Sistemleri Karşısında Uzlaşmacı Bir Tavır Olarak Bilimsel Tefsir Zihniyeti" başlıklı tebliğini sundu. Ufuk açıcı olarak nitelendirilebilecek bu tebliğin müzakeresi Prof. Dr. Erkan Yar ve Dr. Öğr. Üyesi Fatih Tiyek tarafından yapıldı. Sempozyumun "Bilimselci Kur'an Yorumlarının Genel Kritiği" başlıklı son tebliği Prof. Dr. Mustafa Öztürk tarafından sunuldu. Prof. Dr. Mehmet Dağ ve Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Akbaş tarafından müzakere edilen bu tebliğde Kur'an'ı pozitif bilimsel verilerle irtibatlandırarak yorumlama geleneğinin tarihsel, metodolojik, epistemolojik ve sosyolojik açılardan genel kritiği yapıldı.

Kur'an'ın bilimsel yorumuma ilişkin tebliğler ve müzakereler bir bütün halinde değerlendirildiğinde, konunun "Bârîka-i hakikat müsâdeme-i efkârdan doğar" sözünü hatırlatır tarzda iki farklı görüş ve anlayışın müsâdemesi şeklinde ele alındığı ve bu arada bilimselci yorumun Kur'an'ı pozitif bilimin tezkiyesine muhtaç hale getirip getirmediği gibi kritik soruların da önemli ölçüde cevabını bulduğu söylenebilir. Ayrıca sempozyumun sonunda şu şekilde ifade edilebilecek bir kanaatin ortaya çıktığından da söz edilebilir:

Kur'an'daki tüm ifadeler, ibret meyanında dış dünyaya yönelik tüm göndermeler hep bu temel hedefe yöneliktir. Başka bir ifadeyle, Kur'an'ın ifadeleri erekselcidir ve işlevi gereği öğüt, ibret, tavsiye kipindedir. Bu tür ifadelerin bilimsel önermeler gibi algılanması veya bilimsel

önerme formuna dönüştürülmeye çalışılması, bizatihi Kur'an'ın varlık sebebine aykırı olduğu gibi bilimsel ve ahlâkî bir çaba da değildir. Doğası gereği her an değişim, dönüşüm ve yanlışlanma gibi ihtimallere açık olan bilimsel bilgi, Kur'an metninde bilimsellik içerdiği sanılan bir beyanın tefsiri sayıldığında, ilgili bilimsel bilgideki her değişim ve yanlışlanma Kur'an'daki beyanın da yanlışlanması anlamına gelir.

Kur'an'ın dil ve kavram dünyası ile bilimsel mantık ve metodoloji tamamen ayrı kompartımanlarda ele alınmalıdır. Ne var ki bilimselci yaklaşım bunun tam tersini yapmaktadır. Bu yüzden, Kur'an'da modern bilime ait bilgi ve bulguların muhtevi olduğu zannını temellendirmek adına herhangi bir bilimsel konuyla yakından uzaktan ilgisi bulunmayan ayetlerin sarih manaları alt-üst edilmekte, böylece Kur'an adeta yeniden yazılmış olmaktadır.